

Handläggare
Malin Pamp
Telefon: 08-508 252 58

Till
Socialnämnden
2021-05-25

Delbetänkandet ”En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården” (SOU 2021:19)

Remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2021/567

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen avseende delbetänkandet ”En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården” (SOU 2021:19).

Fredrik Jurdell
Socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt remiss av delbetänkandet ”En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården” (SOU 2021:19) till socialnämnden för yttrande.

Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap har i uppdrag att göra en översyn av hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap samt lämna förslag på hur hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera denna typ av händelser långsiktigt bör utvecklas. Utredningen ska också överväga åtgärder för att förebygga och hantera situationer med brist på hälso- och sjukvårdsmaterial samt läkemedel när inte någon allvarlig händelse påverkar försörjningen. I delbetänkandet redovisar utredningen de aspekter av utredningens uppdrag som berör försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvårdsområdet. Det omfattar hälso- och sjukvårdens försörjning av läkemedel och sjukvårdsmateriel i vardagen, vid allvarliga händelser i fredstid och vid höjd beredskap och krig.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen avseende delbetänkandet ”En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården” (SOU 2021:19).

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt att socialnämnden ska yttra sig över delbetänkandet ”En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården” (SOU 2021:19). Yttrande ska också inhämtas från Stadsledningskontoret, Socialnämnden, Äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 19 maj och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 20 maj 2020.

Ärendet

Regeringen beslutade den 9 augusti 2018 att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap samt lämna förslag på hur hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera denna typ av händelser långsiktigt bör utvecklas. Utredningen fick också i uppdrag att genom en delredovisning den 1 april 2020 lämna underlag till inriktningen för hälso- och sjukvården inom civilt försvar. Samtidigt förlängdes tiden för uppdraget till den 30 september 2021.

Den 20 augusti 2020 beslutade regeringen ytterligare tilläggsdirektiv till utredningen. Uppdraget utvidgades till att bl.a. även beakta erfarenheter från utbrottet av det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Utredningen fick i uppdrag att senast den 1 april 2021 redovisa alla försörjningsrelaterade aspekter av uppdragen i de tre direktiven. Tiden för slutredovisning av uppdraget ändrades till den 28 februari 2022.

Genom tilläggsdirektiv beslutade regeringen den 14 november 2019 att utvidga utredningens uppdrag till att även omfatta åtgärder som behövs för att förebygga och hantera situationer med brist på läkemedel och hälso- och sjukvårdsmateriel under förhållanden då inte någon allvarlig händelse i övrigt påverkar försörjningen.

Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap har i uppdrag att göra en översyn av hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap samt lämna förslag på hur hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera denna typ

av händelser långsiktigt bör utvecklas. I delbetänkandet redovisar utredningen de aspekter av utredningens uppdrag som berör försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvårdsområdet. Det omfattar hälso- och sjukvårdens försörjning av läkemedel och sjukvårdsmateriel i vardagen, vid allvarliga händelser i fredstid och vid höjd beredskap och krig.

Hälso- och sjukvården har behov av en mängd olika typer produkter och tjänster för att fungera. Det är produkter som andningsskydd, läkemedel, näringsdrycker, pacemakers och suturer men även exempelvis vatten, toalettpapper och ljuskällor. Många av de mest centrala produkterna för utförandet av vård tillhör särskilda kategorier som också är noga reglerade, det handlar framför allt om läkemedel, medicintekniska produkter, personlig skyddsutrustning och livsmedel för speciella medicinska ändamål.

Hälso- och sjukvården har ett stort behov av olika tjänster. Många av dessa har tydlig koppling till försörjning. I utredningen har man utifrån uppdraget fokuserat på sådana tjänster som har betydelse för försörjningen av sjukvårdsprodukter även om det är tydligt att det finns ett stort behov av att i vården även trygga försörjningen av andra produkter och tjänster.

Jämställdhetsanalys

Då tjänsteutlåtandet inte handlar om individer är det inte aktuellt att genomföra en jämställdhetsanalys.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Dosförpackade läkemedel

Särskild reglering behöver göras kring hanteringen av dosförpackade läkemedel. Stor andel av de cirka 240 000 kunderna som idag får läkemedel dosförpackade, återfinns inom den kommunala vården och omsorgen. Flertalet av dessa individer behöver till följd av sina funktionsförutsättningar hjälp med att hantera sina läkemedel. Vid eventuellt avbrott i dosproduktionen uppstår behov av resurser som kan dispensera individens läkemedel på annat sätt, t.ex. i en dosett eller liknande. Det behöver klargöras om detta är ett huvudsakligt ansvar för den kommunala hälso- och sjukvården, regionen eller för apotek. Om dosetter ska vara ett alternativ till dosförpackade läkemedel under en kris behöver det klargöras vem som ska ansvara för ett beredskapslager med dosetter eller liknande dispenseringskärl.

Ett alternativ kan vara att se över de juridiska möjligheterna att föra över sekretessbelagd information mellan olika dosapotek för att vid

krislägen kunna flytta över produktionen av dosförpackade läkemedel till annat dosapotek.

Kommunalt läkemedelsförråd

En del i beredskapen inför kris eller krig är att säkerställa att den kommunala hälso- och sjukvården i alla delar har tillgång till ett basförråd med de viktigaste läkemedlen som behövs i akuta situationer.

Den kommunala hälso- och sjukvården stödjer många patienter med sin läkemedelshantering och att i ett krisläge stå i kö på apotek eller invänta transport kan leda till stora patientsäkerhetsrisker.

I dagsläget är det i Stockholms län i princip bara kommunala äldreboenden som har tillgång till ett basläkemedelsförråd. Samma funktion och säkerhet behövs även inom LSS och socialpsykiatri, dvs samma krav och möjligheter borde finnas i hela den kommunala hälso- och sjukvården.

Tillgång till ordinationer

I dagsläget har kommunerna generellt sett inte tillgång till läkarens ordinationer via journalsystem. Ofta används läkarens förskrivningar som delningsunderlag och ordinationer för patienter i den kommunala hälso- och sjukvården. Under normalförhållanden så löses denna brist på olika sätt, t.ex. genom kontakt med förskrivare och manuell hantering av ordinationsunderlag. Frågan om ordinationsunderlag till den kommunala hälso- och sjukvården behöver lösas även i fredstider och situationer som inte är att klassa som kris.

Vid händelse av allvarlig kris eller krig behöver tillgången till ordinationsunderlag till den kommunala hälso- och sjukvården förstärkas genom t.ex. sammanhållen journal etc.

Kommunen som sjukvårdshuvudman

Ansvar, krav på kompetens och befogenheter inom den kommunala hälso- och sjukvården behöver förtydligas och profileras för att komplettera och särskilja den kommunala hälso- och sjukvårdens uppdrag och ansvar, framförallt behöver det medicinska ledningsansvaret i den kommunala hälso- och sjukvården förtydligas.

Bilagor

1. Delbetänkandet En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19) del 1
2. Delbetänkandet En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19) del 2